

**РЕГИОНАЛНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА СТРУКТУРНИХ ПРОМЈЕНА
ЗАПОСЛЕНОСТИ СТАНОВНИШТВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ****Драгица Делић^{1*} и Лука Сабљић¹**¹Универзитет у Бањој Луци, Природно-математички факултет, Бања Лука, Република Српска, БиХ

Сажетак: Рад анализира промјене у запослености по секторима привреде у Републици Српској и њеним нодално-функционалним регијама у периоду 2009–2019. године. Анализа промјена у структури запослених урађена је методом промјене удјела (shift-share) како би се утврдило да ли су укупни учинци промјена запослености у регијама у односу на национални просјек резултат његове економске структуре и/или стопа раста његових сектора. Посматрано је кретање броја запослених на националном нивоу (у овом случају нивоу Републике Српске), регионалном нивоу (регије Републике Српске) и локалном нивоу (градови и општине у припадајућим регијама). Резултати указују на изражену регионалну неједнакост у запослености. Национална компонента запослености, то јесте промјена узрокована националним трендом, највећа је у Бањалучкој регији, затим у Добојско-бијељинској и Сарајевско-зворничкој регији, а најмања у Требињско-фочанској регији. Резултати анализе секторске компоненте указују на то да кретање броја запослених на националном нивоу негативно утиче на кретање броја запослених на нивоу свих регија у прва три сектора, од којих је највећа негативна промјена забиљежена у секундарном сектору у свим регијама. Позитивну вриједност промјене билежи само квартарни сектор, највећу у Бањалучкој регији, а најмању у Требињско-фочанској регији. Резултати анализе локалне компоненте на нивоу регија Републике Српске указују на то да само Бањалучка регија има конкурентске предности када је у питању кретање укупног броја запослених.

Кључне ријечи: регионална неједнакост, економски раст, метода промјене удјела (shift-share), Република Српска.

Original scientific paper

**REGIONAL DIFFERENTIATION OF STRUCTURAL CHANGES IN EMPLOYMENT OF
THE POPULATION OF THE REPUBLIC OF SRPSKA****Dragica Delić^{1*} and Luka Sabljic¹**¹University of Banja Luka, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, Banja Luka, Republic of Srpska, B&H

Abstract: The study examines shifts in workforce distribution across economic sectors within the the Republic of Srpska and its nodal-functional regions during the years 2009 to 2019. The examination of alterations in the employee composition was carried out through the application of the shift-share methodology. This approach aimed to ascertain whether the collective impacts of employment changes in the regions, in comparison to the national average, can be attributed to their economic structure, the growth rates of their respective sectors, or a combination thereof. Employee count fluctuations were monitored across multiple tiers: the national scale (specifically, the Republic of Srpska), the regional level (encompassing various regions within the Republic of Srpska), and the local level (encompassing cities and municipalities within those respective regions). The findings suggest significant disparities in employment across different regions. The employment's national element, which signifies the alteration due to the overall national trend, is most substantial in the Banja Luka region, succeeded by the Doboј-Bijeljina and Sarajevo-Zvornik regions. Conversely, it is least prominent in the Trebinje-Foča region. The outcomes derived from the examination of the sector-specific element reveal that changes in the employee count at the national level exert a detrimental influence on the employee count alterations across all regions, particularly within the first three sectors. Notably, the most substantial adverse shift was observed in the secondary sector across all regions. Solely the quaternary sector demonstrated a positive change value, with the most significant increase noted in the Banja Luka region and the smallest in the Trebinje-Foča region. The findings from the assessment of the regional-level local component within the Republic of Srpska suggest that exclusively the Banja Luka region possesses competitive strengths concerning the fluctuations in the overall employee count.

Keywords: regional inequality, economic expansion, shift-share method, Republic of Srpska.

* Аутор за кореспонденцију: Драгица Делић, Универзитет у Бањој Луци, Природно-математички факултет, Младена Стојановића 2, 78000 Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина, Е-mail: dragica.delic@pmf.unibl.org
Corresponding author: Dragica Delić, University of Banja Luka, Faculty of Natural Sciences and Mathematics, Mladena Stojanovića 2, 78000 Banja Luka, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina, E-mail: dragica.delic@pmf.unibl.org

УВОД

Развојне неједнакости између насеља, регија и држава, последица су бројних економских, политичких и социолошких процеса. Присутне су у свим државама, али у већем интензитету у онима које нису благовремено успоставиле планске механизме управљања развојем. Постојање развојних неједнакости на неком простору у дужем периоду води ка неуравнотеженом друштвено-економском развоју. Последице таквог стања су неравномјерна дистрибуција економских активности и становништва, што узрокује два истовремена процеса: са једне стране пражњење, пасивност и запуштање дијелова простора, а са друге, вишеструки притисак на друге дијелове простора. Према Територијалној Агенди 2030, уравнотежен друштвено-економски развој препознат је као инструмент развоја у политикама Европске уније, те представља основни циљ кохезионе политике ове заједнице (Territorial Agenda 2030, 2020). Овакав развој постиже се кроз смањивање структурних неједнакости између региона и држава. Успостављање уравнотеженог друштвено-економског развоја Босне и Херцеговине (БиХ) и Републике Српске (РС) у оквиру ње приоритет је за одрживи развој, али и припрема за придруживање Европској унији. Како би се могли успоставити инструменти уравнотеженог развоја, неопходно је направити анализу структурних карактеристика региона у БиХ у првом реду економских. Рад анализира једну од економских карактеристика регија РС (запосленост становништва по секторима привреде), које су издвојене по нодално-функционалној регионализацији: Бањалучка (Б), Добојско-бијељинска (ДБ), Сарајевско-зворничка (СЗ) и Требињско-фочанска регија (ТФ) (Гњато, 1997). За потребе анализе промјена у структури запослених идентификоваће се промјене у кретању запослености по секторима привреде, утврдити растући и сектори у слабљењу, те установити структурне разлике по издвојеним регијама. Полазна хипотеза овог истраживања заснива се на претпоставци да је у РС изражена регионална неједнакост, то јесте да између њених

INTRODUCTION

Disparities in development among communities, regions, and nations stem from a multitude of economic, political, and sociological processes. They exist in every country, though they are more pronounced in those that did not promptly implement developmental management planning mechanisms. Prolonged existence of developmental disparities within a region results in imbalanced socio-economic growth. Such circumstances give rise to disparate dispersion of economic endeavors and inhabitants, initiating two concurrent trends: firstly, the abandonment, inactivity, and disregard of certain areas, and secondly, the imposition of numerous pressures on other spatial areas. As outlined by the Territorial Agenda 2030, achieving equitable socio-economic progress is acknowledged as a developmental tool within the European Union's policies, standing as the central objective of its community cohesion policy (Territorial Agenda 2030, 2020). This type of advancement is realized by addressing structural disparities between various regions and nations. Placing a priority on achieving equitable socio-economic development within Bosnia and Herzegovina (B&H) and its component entity, Republic of Srpska (RS), serves as a fundamental building block for sustainable progress and as a preliminary measure toward joining the European Union. The study examines an economic aspect of the regions within RS, specifically the population's employment distribution across economic sectors. These regions are delineated by nodal-functional regionalization and encompass Banja Luka (B), Doboje-Bijeljina (DB), Sarajevo-Zvornik (SZ), and Trebinje-Foca (TF) regions (Gnjato, 1997). To facilitate the analysis of employee structural shifts, this study aims to identify alterations in employment movement across economic sectors, pinpoint sectors experiencing growth or decline, and ascertain structural discrepancies within distinct regions. The initial conjecture of this study derives from the premise that regional disparities exist within RS, implying the presence of distinct structural variations among its various regions. To achieve the predetermined

регија постоје структурне разлике. За реализацију постављеног циља користиће се методе анализе и синтезе, те метода промјене удјела (shift-share). Анализе регионалне неједнакости у БиХ методом промјене удјела су ријетке (Марић, 2000; Марић & Бајић, 2001; Halebić & Merdić, 2019), те је оправдана потреба за оваквим истраживањем.

МАТЕРИЈАЛИ И МЕТОДЕ

Анализа образаца регионалног раста могућа је уз примјену различитих метода. Најпознатија је метода промјене удјела, развијена 1940-их, а примијењена 1960-их година у Сједињеним Америчким Државама за мјерење разлика у трендовима регионалног развоја између држава и нације (Dunn Jr., 1960). Суштина ове методе је да разлаже економске промјене (раст или пад развоја) на различите компоненте. У овом случају, када се користи за анализу и разумијевање регионалног развоја, економске промјене у регионима се разлажу на: националну, секторску и регионалну (локалну) компоненту. Свака од ових компонентних промјена може се протумачити како би се пружио увид у промјену нивоа активности коју је доживио регион који се истражује (Page & Patton, 1991). Метода је преиспитивана (Грчић & Марић, 1998; Selting & Loveridge, 1992; Holden et al., 1989) и у више наврата модификована (Artige & Van Neuss, 2014; Berzeg, 1978; Montanía et al., 2021; Sakashita, 1973; Selting & Loveridge, 1992; Sihag & McDonough, 1989; Wadley & Smith, 2003). Међутим, због својих предности (јасноће, једноставности, доступности потребних података), доказала је своју вриједност континуитетом употребе (Jackson & Haynes, 2009) који траје преко шездесет година. Употреба ове методе, за потребе истраживања регионалног раста, проширила се у академским и стручним круговима (Bielik & Rajčaniová, 2008; Blien & Haas, 2005; Brox & Carvalho, 2008; Brox et al., 2010; Грчић & Паткај, 2006; Illeris, 2005; Klinger & Wolf, 2011; Krabokoukis & Polyzos, 2021; Lu, 2016; Rota et al., 2020; Sirakaya et al., 1995; Čavrak, 2012).

objective, a combination of analysis and synthesis methods, along with the application of the shift-share method, will be employed. Examinations of regional disparities in B&H using the shift-share methodology are infrequent (Марић, 2000; Марић & Бајић, 2001; Halebić & Merdić, 2019), underscoring the substantiated necessity for such investigations.

DATA AND METHODS

Various methodologies enable the examination of patterns of regional growth. The most renowned approach is the shift-share method, originated in the 1940s and put into practice during the 1960s within the United States of America to assess variations in developmental trajectories among states and countries (Dunn Jr., 1960). The core principle of this technique involves dissecting economic shifts (either growth or decline in development) into distinct components. In the context of regional development analysis and comprehension, economic alterations within regions are deconstructed into the following components: national, sectoral, and regional (local). Interpreting each of these component shifts offers a means to gain understanding regarding the shifts in activity levels observed within the studied region (Page & Patton, 1991). The approach has undergone various examinations (Грчић & Марић, 1998; Selting & Loveridge, 1992; Holden et al., 1989) and had multiple adaptations (Artige & Van Neuss, 2014; Berzeg, 1978; Montanía et al., 2021; Sakashita, 1973; Selting & Loveridge, 1992; Sihag & McDonough, 1989; Wadley & Smith, 2003). Nonetheless, owing to its merits (clearness, simplicity, accessibility of necessary data), it has demonstrated its worth through a consistent usage (Jackson & Haynes, 2009) spanning over six decades. The application of this technique, for the intent of studying regional growth, has gained traction within academic and professional communities (Bielik & Rajčaniová, 2008; Blien & Haas, 2005; Brox & Carvalho, 2008; Brox et al., 2010; Грчић & Паткај, 2006; Illeris, 2005; Klinger & Wolf, 2011; Krabokoukis & Polyzos, 2021; Lu, 2016; Rota et al., 2020; Sirakaya et al., 1995; Čavrak, 2012).

Иако је метода промјене удјела временом модификована и допуњавана увођењем додатних варијабли њен класични облик задовољава потребе овог истраживања. Основна формула за примјену ове методе гласи:

$$\Delta e_i = e_{i,t} - e_{i,t-1} = NS_i + IM_i + RS_i \quad (1)$$

то јесте:

that is:

$$NS_i = e_{i,t-1} * \frac{E_t - E_{t-1}}{E_{t-1}} \quad (2)$$

$$IM_i = e_{i,t-1} * \left(\frac{E_{i,t} - E_{i,t-1}}{E_{i,t-1}} - \frac{E_t - E_{t-1}}{E_{t-1}} \right) \quad (3)$$

$$RS_i = e_{i,t-1} * \left(\frac{e_{i,t} - e_{i,t-1}}{e_{i,t-1}} - \frac{E_{i,t} - E_{i,t-1}}{E_{i,t-1}} \right) \quad (4)$$

гдје је: Δe_i – укупна промјена у запослености у одређеном сектору, $e_{i,t}$ – запосленост у одређеном сектору на крају периода, $e_{i,t-1}$ – запосленост у одређеном сектору на почетку периода, NS_i – промјена узрокована националним трендом (национална компонента), IM_i – промјена узрокована секторским миксем (секторска компонента), RS_i – промјена узрокована регионалним помјерањем (локална компонента), E_t – укупна запосленост у свим секторима на националном нивоу на крају периода, E_{t-1} – укупна запосленост на националном нивоу у свим секторима на почетку периода, $e_{i,t-1}$ – запосленост у региону у одређеном сектору на почетку посматраног периода, $E_{i,t}$ – укупна запосленост на националном нивоу у одређеном сектору на крају периода, $E_{i,t-1}$ – укупна запосленост на националном нивоу у одређеном сектору на почетку периода. Када је ријеч о посљедњем показатељу (RS_i), умјесто укупне запослености у региону, уврштавају се вриједности које се односе на запосленост у одређеном сектору у анализираном региону. Позитивна секторска структура један је од најважнијих фактора у регионалној конкурентности (Trinajstić et al., 2019), а примјена методе промјене удјела управо служи да истакне предности и слабости локалне економије (Loveridge, 1995). На примјер, ако запосленост региона у неком сектору расте брже од раста националне запослености у истом сектору, претпоставка је да локална економија има конкурентску предност у том сектору

where is: Δe_i – overall employment shift within a specific sector, $e_{i,t}$ – employment within a specific sector at the conclusion of the timeframe, $e_{i,t-1}$ – employment within a particular sector at the commencement of the timeframe, NS_i – shift resulting from the national trend (national component), IM_i – shift resulting from the sectoral composition (sectoral component), RS_i – shift resulting from regional repositioning (local component), E_t – overall employment across all sectors at the national level by the conclusion of the timeframe, E_{t-1} – overall employment at the national level across all sectors at the commencement of the timeframe, $e_{i,t-1}$ – employment within a specific sector in the region at the start of the observed timeframe, $E_{i,t}$ – overall employment at the national level within a specific sector by the conclusion of the timeframe, $E_{i,t-1}$ – overall employment at the national level within a specific sector at the commencement of the timeframe. In relation to the final indicator (RS_i) values pertaining to employment within a specific sector in the examined region are incorporated, as opposed to the overall employment in the region. A favorable sectoral composition stands as a pivotal element in regional competitiveness (Trinajstić et al., 2019), and the utilization of the shift-share method precisely elucidates the strengths and vulnerabilities within the local economy (Loveridge, 1995). For example, if a region's employment within a specific sector experiences swifter growth compared to the national employment growth in that same sector, the inference

(Trinajstić et al., 2019). Анализа кретања запослености по општинама и регијама РС обухвата временски интервал од 2009. до 2019. године. Подаци за анализу запослености преузети су из публикација Републичког завода за статистику Републике Српске – *Статистички годишњак Републике Српске, 2010, Градови и општине Републике Српске, 2020.* и *Ово је Република Српска, 2020.* За потребе анализе подаци за општину Станари придружени су подацима за град Добој, јер се из његовог састава издвојила 2014. године. Због измјене методологије класификације дјелатности у БиХ и промјена у шифрирању појединих дјелатности, анализа резултата сведена је на секторске нивое: примарни (I), секундарни (II), терцијарни (III) и квартарни (IV) уз прилагођавање новој методологији класификације дјелатности. У примарни сектор сврстане су дјелатности из подручја: пољопривреде, шумарства и риболова. У секундарни сектор сврстане су дјелатности из подручја: вађења руда и камена, прерађивачке индустрије, производње и снабдијевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизације и грађевинарства. У терцијарни сектор сврстане су дјелатности из подручја: снабдијевања водом, канализације, управљања отпадом и санације (ремедијације) животне средине, трговине на велико и на мало, поправке моторних возила и мотоцикала, саобраћаја и складиштења, дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерства и угоститељства, информација и комунација. У квартарни сектор сврстане су дјелатности из подручја: финансијске дјелатности и дјелатности осигурања, пословања некретнинама, стручне, научне и техничке дјелатности, административне и помоћне услужне дјелатности, јавне управе и одбране, обавезног социјалног осигурања, образовања, здравствене заштите и социјалног рада, умјетности, забаве и рекреације и осталих услужних дјелатности.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

У анализираном периоду у РС и њеним регијама дошло је до промјена у укупном броју запослених (Сл. 1). На нивоу РС та промјена износи 5.3 % и позитивна је у свим регијама, осим у Требињско-фочан-

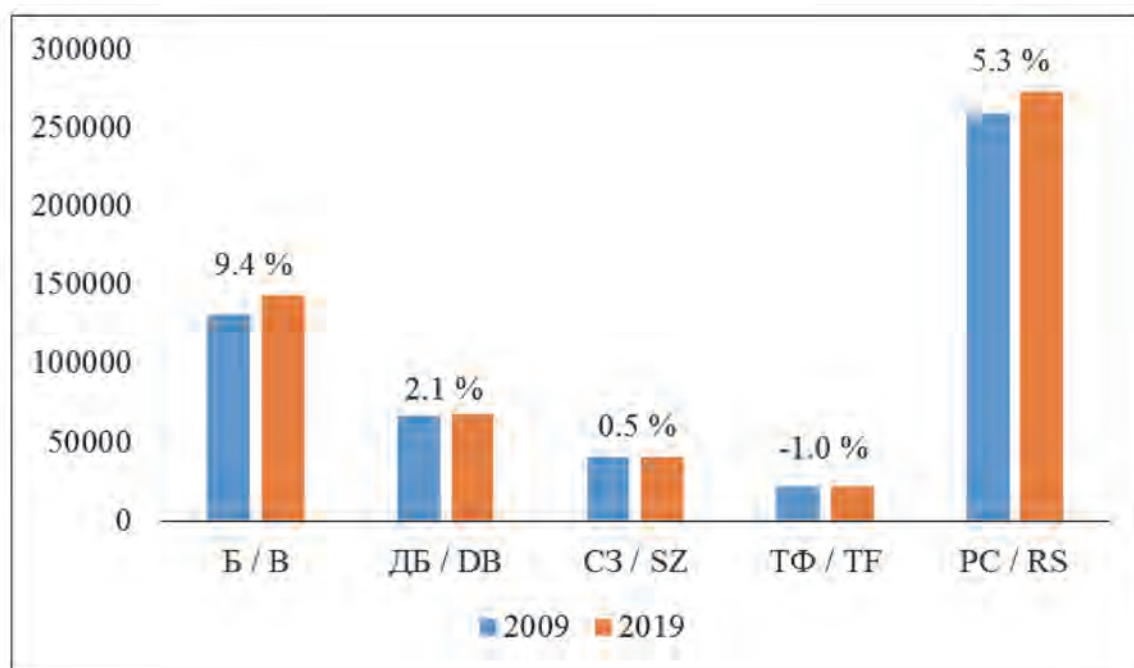
is that the local economy holds a competitive edge in said sector (Trinajstić et al., 2019). The examination of employment patterns across municipalities and regions within RS encompasses the time span from 2009 to 2019. The data used for the employment analysis were extracted from the publications of the Republic Institute for Statistics of Republic of Srpska, including the *Statistical Yearbook of Republic of Srpska 2010, Cities and Municipalities of Republic of Srpska 2020,* and *This is the Republic of Srpska 2020.* In the interest of analysis, the data from Stanari municipality was joined with that of the city of Doboј, as it was detached from its administrative composition in 2014. Because of alterations in the classification methodology for activities in B&H and modifications in the coding of specific activities, the examination of results was confined to sectoral tiers: primary (I), secondary (II), tertiary (III), and quaternary (IV), adjusted to align with the updated classification methodology for activities. The primary sector encompasses endeavors within the domains of agriculture, forestry, and fishing. The secondary sector involves operations within fields such as the extraction of ores and minerals, industrial processing, electricity generation, gas supply, steam, air conditioning, and construction. The tertiary sector encompasses operations spanning water supply, sewage management, waste handling, environmental restoration (remediation), wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, lodging, food preparation and service, hotel and hospitality industry, as well as information and communication services. The quaternary sector involves operations within the following domains: financial services and insurance, real estate enterprise, professional, scientific, and technical activities, administrative and support service activities, public administration and defense, compulsory social insurance, education, healthcare and social services, arts, entertainment, recreation, and other service-related activities.

RESULTS AND DISCUSSION

During the observed timeframe, shifts occurred in the overall workforce count within RS and its respective regions (Fig. 1). At the scale of RS, this alteration accounts for 5.3 % and is positive across all regions, with the exception of Trebinje-Foča re-

ској у којој је број запослених смањен (-1.0 %). Највећи пораст броја запослених биљеже Бањалучка регија (9.4 %), а затим Добојско-бијељинска (2.1 %), док је најмањи пораст регистрован у Сарајевско-зворничкој регији (0.5 %).

gion, where there was a decrease in the number of employees (-1.0 %). The most significant rise in employee numbers was documented in the Banja Luka region (9.4 %), succeeded by Dobo-Bijeljina region (2.1 %). On the other hand, the smallest increase was noted in the Sarajevo-Zvornik region (0.5 %).

Сл. 1. Кретање укупног броја запослених у регијама Републике Српске у периоду од 2009. до 2019. године

Fig.1. Changes in the total number of employees in the regions of the Republic of Srpska in the period from 2009 to 2019

Када је ријеч о кретању броја запослених по секторима дјелатности, на нивоу РС, примарни (-7.8 %) и секундарни (-1.3 %) сектор биљеже негативне, а терцијарни (3.5 %) и квартарни (15.4 %) позитивне промјене. Секторске промјене запослених на нивоу регија указују на различите процесе у оквиру сваке регије. У Бањалучкој регији број запослених у примарном сектору је опао (-11.9 %), док у осталим секторима запосленост расте (у секундарном сектору за 5.4 %, у терцијарном за 6.2 % и највише у квартарном за 18.3 %). Сличне промјене десиле су се и у Добојско-бијељинској регији: негативна у примарном (-26.0 %) и секундарном (-3.4 %) сектору, а у осталим секторима позитивна промјена у броју запослених (у терцијарном за 1.0 %, а у квартарном за 13.0 %). У Сарајевско-зворничкој регији

Regarding the flux of employee counts within activity sectors, at the RS level, the primary (-7.8 %) and secondary (-1.3 %) sectors witnessed negative alterations, whereas the tertiary (3.5 %) and quaternary (15.4 %) sectors observed positive shifts. Alterations in employee distribution across sectors at the regional level signify distinct processes within each region. Within the Banja Luka region, employee count in the primary sector declined (-11.9 %), whereas employment increased across other sectors (a 5.4 % rise in the secondary sector, a 6.2 % increase in the tertiary sector, and the most notable growth in the quaternary sector at 18.3 %). Analogous shifts were observed within the Dobo-Bijeljina region: negative changes in the primary (-26.0 %) and secondary (-3.4 %) sectors, while experiencing positive changes in employee counts across other sectors (a 1.0 % increase in the tertiary sector and a 13.0 % increase in the quater-

регистроване промјене мањег су интензитета: позитивне у примарном (3.8 %) и квартарном (9.6 %) сектору, а негативне у секундарном (-5.9 %) и терцијарном (-2.85 %) сектору. У Требињско-фочанској регији регистрована је негативна промјена у секундарном (-18.3 %) сектору, а у осталим позитивна промјена (у примарном 24.0 %, у терцијарном 5.8 % и у квартарном 12.8 %). Како би се утврдило да ли су укупни учинци промјена запослености у регијама у односу на национални просјек резултат његове економске структуре и/или стопа раста његових сектора, урађена је анализа промјене удјела у којој се пореди кретање броја запослених на националном нивоу (у овом случају нивоу РС), регионалном нивоу (регије РС) и локалном нивоу (општине у припадајућим регијама).

Национална компонента економског раста регије, или другим ријечима ефекат националног раста, показатељ је који указује на промјене регионалног или локалног економског развоја у односу на национални ниво промјене. Зависност регионалног или локалног економског развоја од националног нивоа економског развоја лежи у бројним факторима: кретању броја становника, промјени пословног циклуса, промјенама економских трендова, политикама управљања привредом итд. У овом случају, резултати анализе (Таб. 1) показују у ком обиму је порастао број запослених у регијама и општинама у односу на број запослених на нивоу РС.

Промјена узрокована националним трендом (национална компонента) највећа је у Бањалучкој регији, затим у Добојско-бијељинској, Сарајевско-зворничкој, а најмања у Требињско-фочанској регији. Сумарни резултати на локалном нивоу указују да се највеће промјене дешавају у највећим општинама и градовима. У оквиру Бањалучке регије највећа промјена забиљежена је у Бањој Луци, Градишци, Лакташима и Приједору, у оквиру Добојско-бијељинске регије у Бијељини и Добоју, у оквиру Сарајевско-зворничке регије у Источном Сарајеву и Зворнику, те у Требињско-фочанској регији у Требињу. Промјене запослености по секторима дјелат-

nary sector). Within the Sarajevo-Zvornik region, the observed shifts are less pronounced: displaying positive changes in the primary (3.8 %) and quaternary (9.6 %) sectors, while indicating negative changes in the secondary (-5.9 %) and tertiary (-2.85 %) sectors. Within the Trebinje-Foča region, an adverse shift was noted in the secondary sector (-18.3 %), while positive changes were observed in the remaining sectors (a 24.0 % increase in the primary sector, a 5.8 % increase in the tertiary sector, and a 12.8 % increase in the quaternary sector). To ascertain whether the collective impacts of employment changes within the regions, concerning the national average, stem from its economic framework and/or sectoral growth rates, an evaluation of share alterations was conducted. This analysis juxtaposes employee count shifts at the national level (in this case, RS), regional level (RS regions), and local level (municipalities within corresponding regions).

The national element of the region's economic expansion, or more precisely, the influence of national growth, serves as an indicator that highlights shifts in regional or local economic advancement in relation to the overall national change. The correlation between regional or local economic progress and the national level of economic development is influenced by a multitude of factors, including population migration, shifts in the business cycle, alterations in economic trends, economic management policies, and more. In this instance, the analysis outcomes (Tab. 1) demonstrate the extent to which the employee count has risen within regions and municipalities in comparison to the employee count at the RS level.

The alteration prompted by the national trend (national component) exhibits its most substantial impact in the Banja Luka region, succeeded by Dobo-Bijeljina, Sarajevo-Zvornik region, and registering the least effect in the Trebinje-Foča region. The summarized outcomes on the local scale suggest that the most significant changes are unfolding within the most populous municipalities and cities. In the Banja Luka region, the most substantial change was documented in Banja Luka, Gradiška, Laktaši, and Prijedor. Within the Dobo-Bijeljina region, notable shifts were observed in Bijeljina and Dobo. Within the Sarajevo-Zvornik region, Istočno Sarajevo and Zvornik stood out for significant changes. Similarly, in the Trebinje-Foča region, Trebinje showcased noteworthy shifts. Alterations in employment across

ДРАГИЦА ДЕЛИЋ И ЛУКА САБЉИЋ
DRAGICA DELIĆ AND LUKA SABLJIĆ

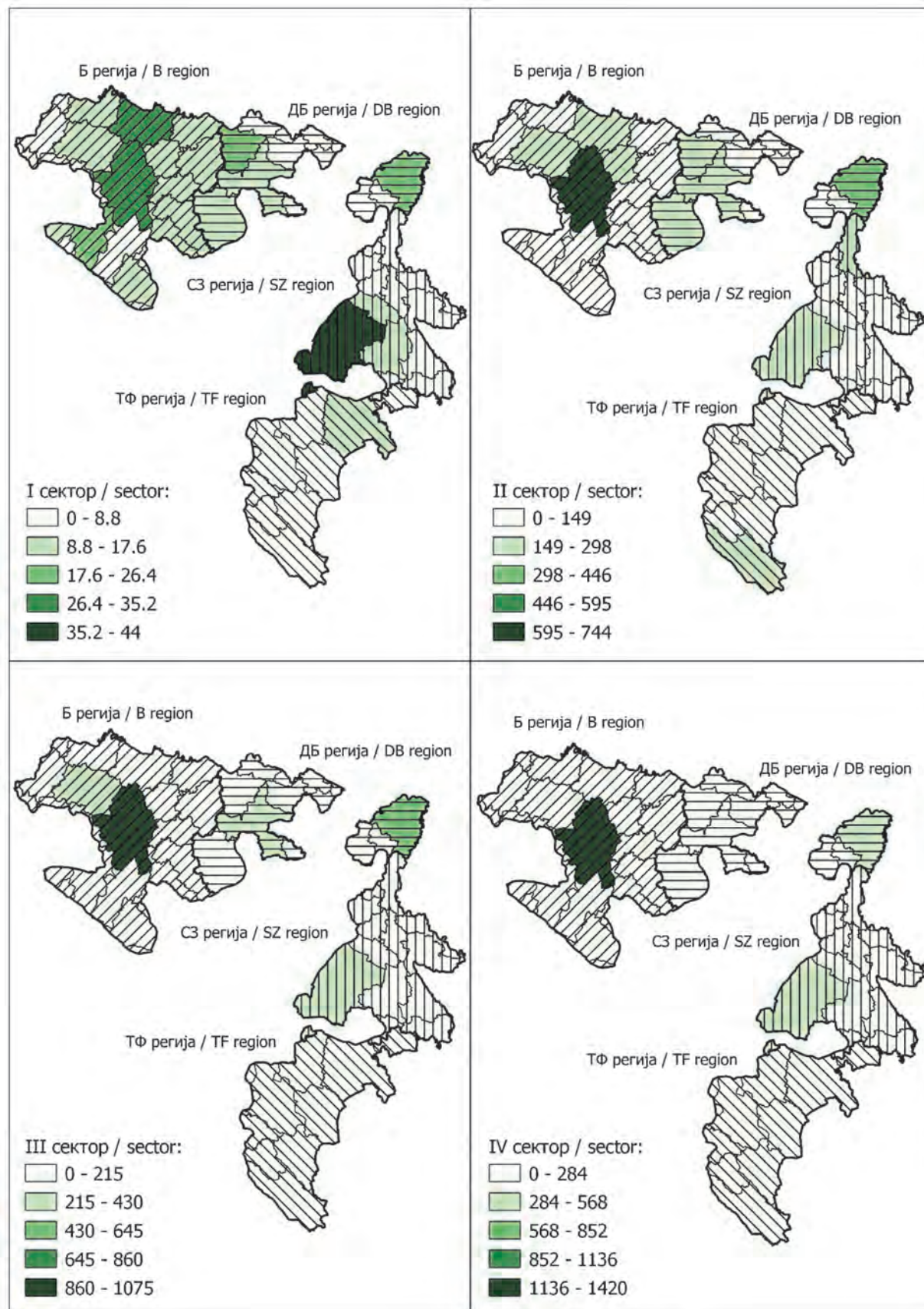
Таб. 1. Резултати анализе националне компоненте
Tab. 1. Results of the national component analysis

	I	II	III	IV	Укупно / Total
Бања Лука / Banja Luka	34	744	1075	1420	3273
Градишка / Gradiška	29	165	179	142	515
Источни Дрвар / Istočni Drvar	4	0	0	1	6
Језеро / Jezero	0	0	0	2	3
Кнежево / Kneževo	14	10	21	24	68
Козарска Дубица / Kozarska Dubica	10	86	73	55	225
Костајница / Kostajnica	5	23	20	13	62
Котор Варош / Kotor Varoš	17	96	42	37	191
Крупа на Уни / Krupa na Uni	0	2	3	3	7
Купрес / Kupres	1	0	0	1	2
Лакташи / Laktaši	15	231	209	93	548
Мркоњић Град / Mrkonjić Grad	8	73	69	47	197
Оштра Лука / Oštra Luka	2	6	9	7	23
Нови Град / Novi Grad	5	53	101	61	219
Петровац / Petrovac	11	6	4	2	23
Приједор / Prijedor	16	252	272	235	774
Прњавор / Prnjavor	12	137	113	79	341
Рибник / Ribnik	19	10	12	18	59
Србац / Srbac	10	64	44	45	162
Челинац / Čelinac	9	55	43	34	142
Шипово / Šipovo	15	31	22	21	90
Б регија / B region	234	2043	2311	2341	6929
Бијељина / Bijeljina	24	318	451	380	1173
Брод / Brod	3	102	60	37	202
Вукосавље / Vukoslavlje	0	3	3	3	9
Дервента / Derventa	18	158	87	63	327
Добој / Doboј	9	193	287	238	728
Доњи Жабар / Donji Žabar	7	6	9	4	25
Лопаре / Lopare	4	19	19	24	65
Модрича / Modriča	3	100	74	65	242
Пелагићево / Pelagićevo	2	5	8	8	23
Петрово / Petrovo	2	21	11	15	49
Теслић / Teslić	13	168	109	73	363
Угљевик / Ugljevik	4	129	27	32	192
Шамац / Šamac	6	47	58	36	146
ДБ регија / DB region	95	1267	1203	978	3544
Братунац / Bratunac	1	31	37	35	104
Вишеград / Višegrad	6	35	36	33	111
Власеница / Vlasenica	6	24	22	26	79
Зворник / Zvornik	5	184	147	119	455
Источно Сарајево / Istočno Sarajevo	44	262	279	347	933

Милићи / Milići	3	47	13	21	84
Ново Горажде / Novo Goražde	1	5	4	6	16
Осмаци / Osmaci	0	3	7	6	16
Рогатица / Rogatica	14	46	26	28	114
Рудо / Rudo	2	5	11	15	33
Сребреница / Srebrenica	8	39	14	26	87
Хан Пијесак / Han Pijesak	16	13	9	10	49
Шековићи / Šekovići	3	13	11	16	43
СЗ регија / SZ region	111	707	617	687	2123
Берковићи / Berkovići	1	1	2	6	11
Билећа / Bileća	1	50	32	30	113
Гацко / Gacko	3	108	26	30	166
Источни Мостар / Istočni Mostar	0	0	0	0	0
Калиновик / Kalinovik	6	3	2	7	18
Љубиње / Ljubinje	4	16	8	13	41
Невесиње / Nevesinje	5	29	30	35	99
Требиње / Trebinje	7	215	94	134	450
Фоча / Foča	13	31	55	99	199
Чајниче / Čajniče	6	9	11	12	38
ТФ регија / TF region	47	462	261	366	1136

ности између регија имају сличан карактер: највећи пораст у секундарном, затим у терцијарном или кварталном сектору, а најмањи пораст у примарном сектору. У Бањалучкој регији карактер пораста запослености је другачији, највећи пораст је у кварталном, затим у терцијарном и секундарном сектору, а најмањи такође у примарном сектору. Када се детаљније анализира промјена узрокована националним трендом по секторима дјелатности, увиђа се сљедећа правилност: у општинама и градовима гдје је регистрована већа укупна промјена она се везује за неуједначен пораст запослених по секторима у корист пораста запослених у терцијарном и кварталном сектору. Највећу промјену у порасту запослености у примарном сектору биљежи Источно Сарајево, док у секундарном, терцијарном и кварталном највећу промјену има Бања Лука (Сл. 2). У мањим општинама промјене броја запослених узроковане националним трендом биљеже мање вриједности и на нивоу сектора дјелатности имају равномјернију промјену.

activity sectors among regions exhibit a comparable pattern: the most significant rise occurring in the secondary sector, succeeded by the tertiary or quaternary sector, and the least notable increase transpiring in the primary sector. Within the Banja Luka region, the nature of the employment growth diverges, with the most substantial increase manifesting in the quaternary sector, followed by the tertiary and secondary sectors, and the least significant rise occurring in the primary sector as well. Upon conducting a more intricate examination of the alteration induced by the national trend in activity sectors, the subsequent pattern emerges: within municipalities and cities where a greater overall change was recorded, there is a correlation with an uneven augmentation in employees per sector, favoring an increase in employees within the tertiary and quaternary sectors. The most pronounced shift in employment expansion within the primary sector is documented in Istočno Sarajevo, whereas in the secondary, tertiary, and quaternary sectors, the most substantial alteration occurs in Banja Luka (Fig. 2). Within smaller municipalities, changes in employee counts attributed to the national trend exhibit more modest values, and at the activity sector level, they exhibit a more balanced alteration.

Сл. 2. Национална компонента економског раста на локалном нивоу
 Fig. 2. National component of economic growth at the local level

Секторска компонента, у литератури често називана микс компонента, указује како национални развој утиче на регионални или локални развој у одређеном сектору привреде. Резултати анализе (Таб. 2) указују на то да кретање броја запослених на националном нивоу негативно утиче на кретање броја запослених на нивоу свих регија у прва три сектора, од којих је највећа негативна промјена забиљежена у секундарном сектору у свим регијама. Позитивну вриједност промјене биљежи само квартарни сектор, највећу у Бањалучкој регији, а најмању у Требињско-фочанској регији.

The sectoral component, frequently referred to as the composition component in literature, reveals the manner in which national progress impacts regional or local advancement within a specific sector of the economy. The findings from the analysis (Tab. 2) reveal that the trajectory of employee counts at the national level exerts an adverse influence on the employee count trajectory across all regions in the initial three sectors. Notably, the most substantial negative shift was registered in the secondary sector across all regions. Only the quaternary sector demonstrates a positive change, with the most significant increase observed in the Banja Luka region and the least substantial in the Trebinje-Foča region.

Таб. 2. Резултати анализе секторске компоненте
Tab. 2. Results of the sectoral component analysis

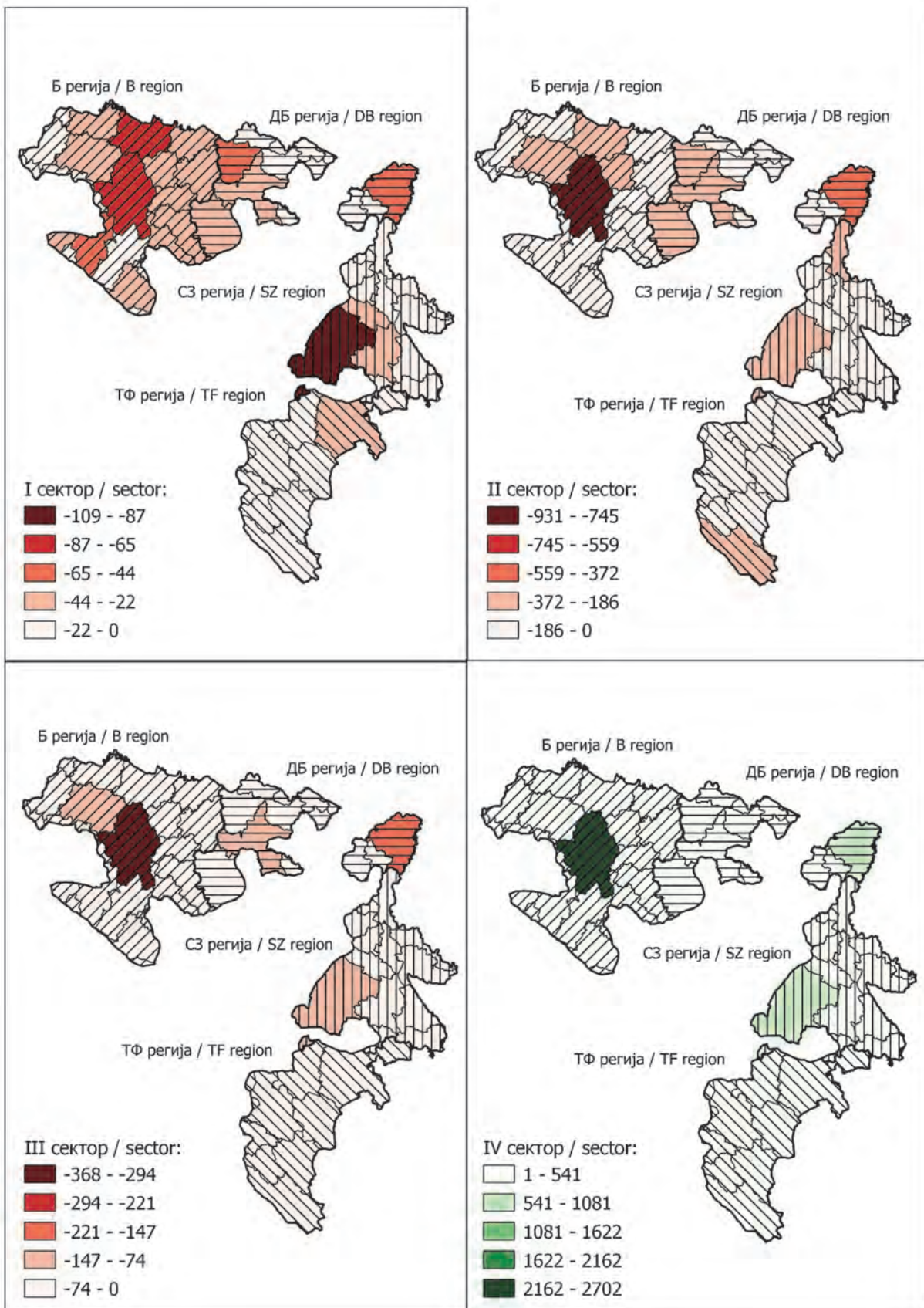
	I	II	III	IV
Бања Лука / Banja Luka	-83	-931	-368	2702
Градишка / Gradiška	-72	-206	-61	270
Источни Дрвар / Istočni Drvar	-11	0	0	2
Језеро / Jezero	0	0	0	5
Кнежево / Kneževo	-35	-12	-7	46
Козарска Дубица / Kozarska Dubica	-25	-108	-25	105
Костајница / Kostajnica	-13	-29	-7	25
Котор Варош / Kotor Varoš	-41	-120	-14	70
Крупа на Уни / Krupa na Uni	0	-2	-1	6
Купрес / Kupres	-1	0	0	1
Лакташи / Laktaši	-37	-289	-72	177
Мркоњић Град / Mrkonjić Grad	-20	-91	-24	90
Оштра Лука / Oštra Luka	-4	-7	-3	14
Нови Град / Novi Grad	-12	-66	-35	116
Петровац / Petrovac	-28	-7	-1	4
Приједор / Prijedor	-39	-315	-93	446
Прњавор / Prnjavor	-29	-172	-39	151
Рибник / Ribnik	-47	-12	-4	34
Србац / Srbac	-24	-80	-15	85
Челинац / Čelinac	-22	-69	-15	65
Шипово / Šipovo	-37	-39	-8	40
Б регија / B region	-580	-2556	-791	4452
Бијелина / Bijeljina	-59	-397	-155	724
Брод / Brod	-7	-128	-20	71
Вукосавље / Vukoslavlje	0	-3	-1	6
Дервента / Derventa	-46	-198	-30	120
Добој / Doboj	-22	-242	-98	453
Доњи Жабар / Donji Žabar	-16	-7	-3	8

ДРАГИЦА ДЕЛИЋ И ЛУКА САБЉИЋ
DRAGICA DELIĆ AND LUKA SABLJIĆ

Лопаре / Lopare	-10	-24	-6	45
Модрича / Modriča	-8	-125	-25	123
Пелагићево / Pelagićevo	-5	-6	-3	14
Петрово / Petrovo	-4	-26	-4	28
Теслић / Teslić	-33	-210	-37	139
Угљевик / Ugljevik	-10	-161	-9	61
Шамац / Šamac	-14	-58	-20	68
ДБ регија / DB region	-235	-1586	-412	1860
Братунац / Bratunac	-3	-38	-13	67
Вишеград / Višegrad	-15	-44	-12	63
Власеница / Vlasenica	-16	-30	-7	50
Зворник / Zvornik	-13	-230	-50	225
Источно Сарајево / Istočno Sarajevo	-109	-328	-96	659
Милићи / Milići	-8	-59	-4	39
Ново Горажде / Novo Goražde	-3	-6	-1	11
Осмаци / Osmaci	0	-4	-2	11
Рогатица / Rogatica	-34	-58	-9	54
Рудо / Rudo	-6	-6	-4	29
Сребреница / Srebrenica	-19	-49	-5	50
Хан Пијесак / Han Pijesak	-40	-16	-3	19
Шековићи / Šekovići	-8	-17	-4	29
СЗ регија / SZ region	-275	-885	-211	1307
Берковићи / Berkovići	-2	-2	-1	12
Билећа / Bileća	-3	-62	-11	58
Гацко / Gacko	-7	-135	-9	56
Источни Мостар / Istočni Mostar	0	0	0	1
Калиновик / Kalinovik	-15	-3	-1	13
Љубиње / Ljubinje	-10	-20	-3	24
Невесиње / Nevesinje	-13	-37	-10	66
Требиње / Trebinje	-17	-269	-32	255
Фоча / Foča	-33	-39	-19	189
Чајниче / Čajniče	-16	-12	-4	22
ТФ регија / TF region	-116	-579	-89	695

Исти тренд промјене присутан је и у регионалним оквирима на нивоу општина и градова. У оквиру регија уочава се да вриједности секторске промјене имају веће промјене (и позитивне и негативне) у већим општинама и градовима. Мање општине имају ниже вриједности секторске компоненте у кварталном сектору, јер имају мање буџете и мањи број радних мјеста у државним/ентитетским институцијама (образовне, здравствене, управне институције) (Сл. 3). Промјене запослености по секторима дјелатности између Бањалучке и Добојско-бијељинске регије

The identical pattern of change is evident within regional contexts at the level of municipalities and cities. Within the regions, it is noticeable that the magnitudes of sectoral shifts exhibit more pronounced variations (both positive and negative) within larger municipalities and cities. In smaller municipalities, the sectoral component values in the quaternary sector tend to be lower due to their limited budgets and fewer positions in state/entity institutions (such as educational, health, and administrative establishments) (Fig. 3). Alterations in employment across activity sectors between the Banja Luka and Doboje-Bijeljina regions exhibit a parallel pattern:

Сл. 3. Секторска компонента економског раста на локалном нивоу
 Fig. 3. Sectoral component of economic growth at the local level

имају сличан карактер: највећи пад у секундарном, потом у терцијарном и примарном сектору. С друге стране, Сарајевско-зворничка и Требињско-фочанска регија имају сличне промјене по секторима дјелатности: највећи пад у секундарном, затим у примарном и на крају најмањи пад у терцијарном сектору. Посматрано на нивоу градова и општина највећа негативна промјена у примарном сектору забиљежена је у Источном Сарајеву, у секундарном и терцијарном у Бањој Луци, док је највећа позитивна промјена у кварталном сектору забиљежена такође у Бањој Луци (Сл. 3).

Локална компонента економског развоја регије указује на конкурентске предности регије која се анализира. Ако регионалне економије не расту по националним стопама раста, то значи да у регији постоје конкурентске предности (ако је у питању позитивна разлика) или недостаци (ако је у питању негативна разлика). Овај показатељ говори о томе колико локалне економије утичу са својим карактеристикама на економију регије и економију на националном нивоу и откривају позицију регије у односу на шири простор. Фактори који утичу на разлике између тренда националних стопа раста и тренда локалне компоненте су бројни (ресурси, постојање агломерацијске економије, мјере локалне политике, различите пореске политике, различит ниво улагања) и потичу са локалног нивоа дјеловања. Резултати анализе локалне компоненте на нивоу регија РС (Таб. 3) указују на то да само Бањалучка регија има конкурентске предности када је у питању кретање укупног броја запослених. Између осталих регија постоје мање разлике у вриједности локалне компоненте, али у поређењу са Бањалучком регијом у великој диспропорцији.

Анализа промјена у броју запослених на нивоу сектора указује да у оквиру Бањалучке регије само примарни сектор биљежи негативне вриједности локалне компоненте (Сл. 4). Резултати на нивоу сектора за Добојско-бијељинску регију показују негативне промјене за све секторе дјелатности. У Сарајевско-зворничкој регији позитивна промјена локалне компоненте пристуна је

experiencing the most substantial decline within the secondary sector, followed by the tertiary and primary sectors. Conversely, the Sarajevo-Zvornik and Trebinje-Foča regions manifest comparable shifts within activity sectors: showing the most prominent decrease within the secondary sector, followed by the primary sector, and ultimately the least notable decline occurring within the tertiary sector. Examined within the context of cities and municipalities, the most substantial negative shift within the primary sector was documented in Istočno Sarajevo, while within the secondary and tertiary sectors, Banja Luka witnessed the most significant decrease. Additionally, the most substantial positive change within the quaternary sector was also noted in Banja Luka (Fig. 3).

The local aspect of the region's economic development showcases the competitive advantages of the scrutinized area. When regional economies deviate from national growth rates, it signifies the presence of either competitive advantages (in the case of a positive difference) or disadvantages (if the difference is negative) within the region. This metric illustrates the manner in which local economies impact both the regional and national economies, unveiling the region's position in connection to the broader geographical context through its distinctive attributes. Multiple factors contribute to the disparities between the trajectory of national growth rates and the trajectory of the local component. These factors encompass resources, the presence of agglomeration economies, local policy interventions, diverse tax strategies, and varying levels of investment, all stemming from actions at the local level. The outcomes derived from the assessment of the local component within the RS regions (Tab. 3) suggest that solely the Banja Luka region possesses competitive advantages concerning the shift in the overall employee count. While the remaining regions exhibit modest variations in the local component's value, there exists a considerable disparity in contrast to the Banja Luka region.

Examination of shifts in the employee count at the sectoral level demonstrates that exclusively the primary sector within the Banja Luka region exhibits negative values for the local component (Fig. 4). At the sectoral level, the findings within the Doboje-Bijeljina region depict negative alterations across all activity sectors. Within the Sarajevo-Zvornik region, a favorable shift in the local component is solely evident within the

Таб. 3. Резултати анализе локалне компоненте
 Tab. 3. Results of local component analysis

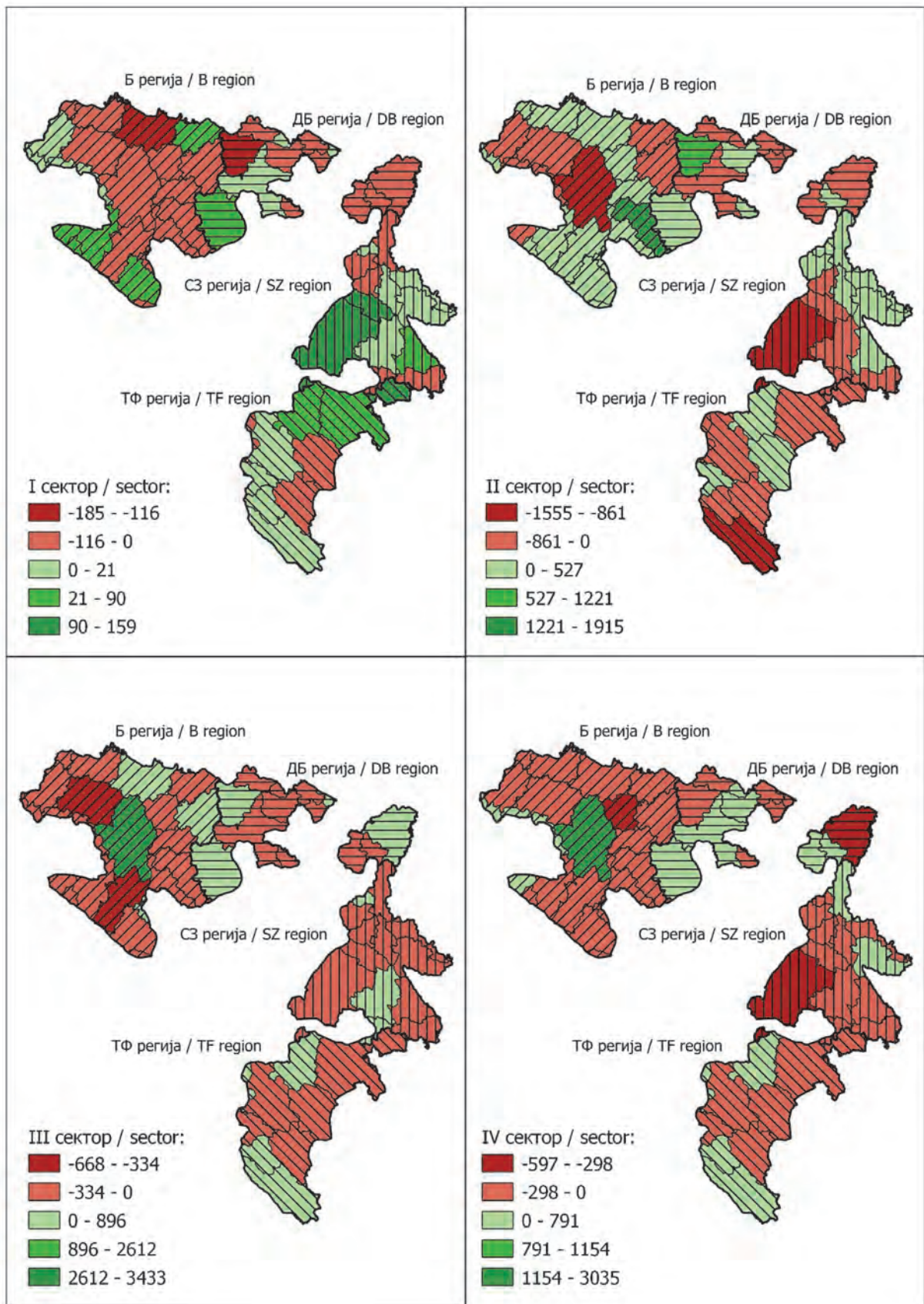
	I	II	III	IV	Укупно / Total
Бања Лука / Banja Luka	-23	-1095	3433	3035	6669
Градишка / Gradiška	-161	503	329	-125	476
Источни Дрвар / Istočni Drvar	44	5	-5	-4	31
Језеро / Jezero	0	27	10	-4	38
Кнежево / Kneževo	-15	59	-164	-93	-220
Козарска Дубица / Kozarska Dubica	-62	75	-128	-294	-463
Костајница / Kostajnica	-18	144	-85	-48	-31
Котор Варош / Kotor Varoš	-11	1915	-101	-19	1678
Крупа на Уни / Krupa na Uni	2	11	-19	15	13
Купрес / Kupres	-3	7	-3	-2	-2
Лакташи / Laktaši	-38	474	-307	-372	-462
Мркоњић Град / Mrkonjić Grad	-4	471	-461	-49	-88
Оштра Лука / Oštra Luka	17	-96	-110	20	-169
Нови Град / Novi Grad	12	-3	-186	-168	-341
Петровац / Petrovac	62	-62	-57	3	-84
Приједор / Prijedor	-6	-334	-668	-235	-1243
Прњавор / Prnjavor	-91	-10	101	-47	-135
Рибник / Ribnik	90	17	-3	-49	24
Србац / Srbac	30	-146	-164	-159	-473
Челинац / Čelinac	-40	416	-199	-95	41
Шипово / Šipovo	33	209	-19	-41	138
Б регија / B region	-182	2589	1194	1271	5398
Бијељина / Bijeljina	-95	-319	237	-415	-479
Брод / Brod	-29	-599	-236	-100	-1049
Вукосавље / Vukoslavlje	5	-3	-14	67	56
Дервента / Derвента	-185	814	167	-34	608
Добој / Doboј	1	-220	-330	71	-386
Доњи Жабар / Donji Žabar	8	-12	22	-6	-6
Лопаре / Lopare	-24	-48	-25	14	-78
Модрича / Modriča	0	16	-111	5	-125
Пелагићево / Pelagićevo	-2	-23	-36	-3	-64
Петрово / Petrovo	-10	71	-18	-59	-23
Теслић / Teslić	86	124	5	114	188
Угљевик / Ugljevik	-68	110	-6	99	16
Шамац / Šamac	-29	-406	-228	-91	-778
ДБ регија / DB region	-341	-495	-573	-338	-2120
Братунац / Bratunac	20	189	-117	-110	-6
Вишеград / Višegrad	54	70	-129	-5	-19
Власеница / Vlasenica	-14	-69	-47	-67	-202
Зворник / Zvornik	-21	520	-5	173	599
Источно Сарајево / Istočno Sarajevo	97	-1555	-328	-597	-2257

ДРАГИЦА ДЕЛИЋ И ЛУКА САБЉИЋ
DRAGICA DELIĆ AND LUKA SABLJIĆ

Милићи / Milići	3	336	-11	-13	283
Ново Горажде / Novo Goražde	-10	-48	29	-36	-65
Осмаци / Osmaci	2	3	27	-16	21
Рогатица / Rogatica	9	-412	82	-72	-440
Рудо / Rudo	-29	-9	-20	-7	-51
Сребреница / Srebrenica	9	352	-87	55	306
Хан Пијесак / Han Pijesak	134	-99	-49	-6	-61
Шековићи / Šekovići	-11	110	-81	-53	-34
СЗ регија / SZ region	243	-612	-736	-755	-1925
Берковићи / Berkovići	2	78	-2	0	86
Билећа / Bileća	-19	-227	-46	-25	-335
Гацко / Gacko	-20	253	-49	-71	19
Источни Мостар / Istočni Mostar	0	0	0	2	4
Калиновик / Kalinovik	41	2	2	38	77
Љубиње / Ljubinje	8	-226	55	-78	-250
Невесинје / Nevesinje	15	-197	-15	-27	-219
Требиње / Trebinje	18	-961	460	88	-458
Фоча / Foča	76	-125	-185	-96	-231
Чајниче / Čajniče	159	-81	-104	-9	-45
ТФ регија / TF region	280	-1482	115	-178	-1353

само у примарном сектору, а у Требињско-фочанској регији у примарном и терцијарном. Међутим, анализа резултата локалне компоненте на нивоу општина и градова указује на неуједначене трендове у оквиру регија (Сл. 4). Само двије општине биљеже позитивне локалне компоненте у свим секторима (Теслић и Калиновик), али са занемаривим вриједностима. У оквиру Бањаучке регије, конкурентску предност у примарном сектору има осам општина, али ради се о занемаривом порасту. У секундарном сектору конкурентску предност има четрнаест општина и градова од којих се издвајају Котор Варош и Градишка. У терцијарном сектору конкурентску предност имају четири јединице локалне самоуправе, од којих Бања Лука има несразмјерно највећу вриједност. Иста ситуација је и у квартарном сектору, Бања Лука има највећу вриједност локалне компоненте економског раста, док три мање општине имају занемариве вриједности локалне компоненте. У оквиру Добојско-бијељинске регије, конкурентска предност у примарном, терцијарном и квартарном сектору постоји у

primary sector, while in the Trebinje-Foča region, such a shift is observed in both the primary and tertiary sectors. Nonetheless, scrutinizing the outcomes of the local component at the municipality and city level reveals disparate trends within the regions (Fig. 4). Merely two municipalities, Teslić and Kalinovik, registered positive local components across all sectors, albeit with minimal magnitudes. Inside the Banja Luka region, eight municipalities possess a marginal competitive edge within the primary sector, albeit with an insignificant enhancement. Within the secondary sector, a competitive advantage is evident in fourteen municipalities and cities, with Kotor Varoš and Gradiška standing out prominently. Within the tertiary sector, four local self-governing entities exhibit a competitive edge, with Banja Luka conspicuously holding the highest value. A similar scenario unfolds in the quaternary sector, with Banja Luka claiming the highest local component value of economic growth, while three smaller municipalities display negligible local component values. The quaternary sector mirrors a comparable scenario, wherein Banja Luka leads with the highest local component value for economic

Сл. 4. Локална компонента економског раста на локалном нивоу
 Fig. 4. Local component of economic growth at the local level

малом броју општина и градова, али је њена вриједност занемарива, док се у секундарном сектору истиче у Дервенти. У Сарајевско-зворничкој регији ситуација је слична, у секундарном сектору конкурентска предност истиче се у Зворнику и Сребреници. У Требињско-фочанској регији промјене вриједности локалне компоненте су мале. У секундарном сектору конкурентска предност истиче се у општини Гацко, а у терцијарном у граду Требињу.

ЗАКЉУЧАК

Анализа промјене броја запослених као показатеља регионалног раста показала је да на простору РС између регија постоје структурне разлике које се повећавају на нивоу општина и градова. Установљено је да је у РС изражена регионална неједнакост и тиме потврђена полазна хипотеза истраживања. Укупне вриједности промјена локалне компоненте које означавају конкурентске предности регија показују да ниједна регија није у потпуности конкурентна. У Бањалучкој регији, која има најбоље показатеље све три компоненте, само 43 % општина и градова има позитивну промјену локалне компоненте. У осталим регијама тај удио је мањи (у Добојско-бијељинској 29 % општина и градова, у Сарајевско-зворничкој 31 % општина и градова, а у Требињско-фочанској 40 % општина и градова), његов носилац су веће општине и градови. Када се упореди укупна промјена (укупног броја запослених и запослених по секторима дјелатности) на ентитетском и регионалном нивоу са промјенама локалне компоненте, долази се до закључка да је неопходна дубља анализа како би се прецизно идентификовали реални трендови економског раста и структурних разлика у регијама. Ограничење овог истраживања представља свођење анализе и резултата на секторски ниво привреде, што није довољно за прецизну идентификацију стања у појединим дјелатностима у оквиру сектора. Таква идентификација неопходна је као смјерница креаторима развојних политика за доношење

growth, while three smaller municipalities exhibit inconsequential local component values. Within the Sarajevo-Zvornik region, a parallel situation emerges, wherein the secondary sector spotlights competitive advantages in Zvornik and Srebrenica. In the Trebinje-Foča region, variations in the local component's value are minimal. Notably, within the secondary sector, the municipality of Gacko showcases a competitive edge, while in the tertiary sector, the city of Trebinje takes the lead.

CONCLUSION

Examining the employee count shift as an indicator of regional growth has illuminated the presence of structural disparities among the regions of RS, which become more pronounced at the municipality and city level. The analysis confirmed the initial hypothesis by substantiating the existence of regional inequality within the RS. The cumulative values of alterations in the local component, signifying the competitive advantages of regions, underscore that none of the regions can be considered entirely competitive. Within the Banja Luka region, showcasing the most favorable indicators across all three components, merely 43 % of municipalities and cities exhibit a positive shift in the local component. In the remaining regions, this proportion is lower (29 % of municipalities and cities in Dobo-Bijeljina region, 31 % in Sarajevo-Zvornik region, and 40 % in Trebinje-Foča region), with larger municipalities and cities being the ones with positive shifts. Upon juxtaposing the comprehensive alterations (pertaining to both the total employee count and employee counts per activity sector) at both the entity and regional levels with the shifts in the local component, it becomes apparent that a more thorough analysis is imperative to accurately discern the genuine trends of economic growth and the structural discrepancies prevalent within the regions. A limitation of this study is the constraint in analyzing and presenting results solely at the sectoral level of the economy, which might not provide an exhaustive understanding of the conditions within specific activities within the sector. This identification serves as a crucial compass for policymakers involved in

одлука и имплементацију регионалних политика развоја и подразумијева анализу осталих развојних карактеристика региона, то јесте, увођење нових варијабли и кориштење сложенијег методолошког апарата. За потребе истраживања тог типа неопходно је да се анализа обави на нивоу појединачних дјелатности, како би се издвојиле оне које захтијевају улагање и плански развој у појединим регијама и локалним самоуправама, с циљем редуковања регионалне неједнакости.

decision-making and executing regional development strategies. It underscores the need for examining other developmental facets within the region, implying the incorporation of new variables and a more intricate methodological framework. For research of this nature, delving into the analysis at the level of individual activities becomes essential to pinpoint those necessitating investment and strategic development within distinct regions and local administrations. This pursuit ultimately aims to mitigate regional inequality.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Artige, L., & Van Neuss, L. (2014). A New Shift-Share Method: A New Shift-Share Method. *Growth and Change*, 45(4), 667–683. <https://doi.org/10.1111/grow.12065>
- Berzeg, K. (1978). The Empirical Content of Shift-Share Analysis. *Journal of Regional Science*, 18(3), 463–469.
- Bielik, P., & Rajčániová, M. (2008). Shift-Share Analysis of Employment Growth – The Case of the V4 Countries. *Agricultural Economics*, 54, 347–351. <https://doi.org/10.17221/300-AGRICECON>
- Blien, U., & Haas, A. (2005). Service Industries and Regional Development: An Analysis for Eastern Germany. *The Service Industries Journal*, 25(8), 979–997. <https://doi.org/10.1080/02642060500236918>
- Brox, J. A., & Carvalho, E. (2008). A Demographically Augmented Shift-Share Employment Analysis: An Application to Canadian Employment Patterns. *The Journal of Regional Analysis & Policy*, 38(2), 56–66. <https://doi.org/10.22004/ag.econ.132342>
- Brox, J. A., Carvalho, E., & Mackay, J. (2010). Regional Employment Changes in a Booming Resource Economy: A Modified Shift-Share Analogue Regression of Changes in Employment Patterns Within the Economic Regions of Alberta. *Canadian Journal of Regional Science*, 33(2), 25–44.
- Гњато, Р. (1997). Нодално-функционална регионализација Републике Српске. *Гласник/Herald*, 2, 5-11.
- Грчић, М., & Марић, Ђ. (1998). Методолошки модел за анализу структурних промена и регионалног развоја привреде. *Гласник/Herald*, 3, 57–66.
- Грчић, М., & Раткај, И. (2006). Структурне промене и регионална диференцијација индустрије Србије у периоду транзиције (1988–2005). *Гласник Српског географског друштва*, 86(2), 97–112.
- Dunn Jr., E. S. (1960). A Statistical and Analytical Technique for Regional Analysis. *Papers in Regional Science*, 6(1), 97–112. <https://doi.org/10.1111/j.1435-5597.1960.tb01705.x>
- Illeris, S. (2005). The Role of Services in Regional and Urban Development: A Reappraisal of Our Understanding. *The Service Industries Journal*, 25(4), 447–460. <https://doi.org/10.1080/02642060500092097>
- Jackson, R., & Haynes, K. E. (2009). Shift-Share Analysis. In R. Kitchin & N. Thrift (Eds.), *International Encyclopedia of Human Geography* (pp. 125–131). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-008044910-4.00515-0>
- Klinger, S., & Wolf, K. (2011). Disentangling Sector and Status Effects in German Employment Growth. *The Service Industries Journal*, 31(8), 1257–1278. <https://doi.org/10.1080/02642060903437006>
- Krabokoukis, T., & Polyzos, S. (2021). Spatial Inequalities of Tourist Activity in Greece: A Shift-Share Analysis. *Anatolia*, 32(1), 93–105. <https://doi.org/10.1080/13032917.2020.1851271>
- Loveridge, S. (1995). A Practical Approach to Shift-Share Analysis. *Journal of the Commu-*

- nity Development Society, 26(1), 110–124. <https://doi.org/10.1080/15575339509490166>
- Lu, C. (2016). The Fishery Industrial Structure in China Based on the Application of Shift-Share Analysis. *Asian Agricultural Research*, 8(7), 1–7.
- Марић, Ђ. (2000). Економскогеографска анализа привредних дјелатности и активног становништва у Републици Српској. *Гласник/Herald*, 5, 27–39.
- Марић, Ђ., & Бајић, Д. (2001). Гранско-просторне промјене у индустријском систему Републике Српске. *Гласник/Herald*, 6, 29–41.
- Montanía, C. V., Márquez, M. A., Fernández-Núñez, T., & Hewings, G. J. D. (2021). Spatial Shift-Share Analysis: Some New Developments. *Papers in Regional Science*, 100(2), 305–325. <https://doi.org/10.1111/pirs.12575>
- Page, G. W., & Patton, C. V. (1991). Shift-Share Analysis. In G. W. Page & C. V. Patton (Eds.), *Quick Answers to Quantitative Problems: A Pocket Primer* (pp. 99–103). Elsevier.
- Rota, F. S., Bagliani, M., & Feletig, P. (2020). Breaking the Black-Box of Regional Resilience: A Taxonomy Using a Dynamic Cumulative Shift-Share Occupational Approach. *Sustainability*, 12(21), Article 9070. <https://doi.org/10.3390/su12219070>
- Sakashita, N. (1973). An Axiomatic Approach to Shift-and-Share Analysis. *Regional and Urban Economics*, 3(3), 263–272. [https://doi.org/10.1016/0034-3331\(73\)90012-2](https://doi.org/10.1016/0034-3331(73)90012-2)
- Selting, A. C., & Loveridge, S. (1992). A Summary of the Literature on Shift-Share Analysis. *Staff Papers*, Article 14086.
- Sihag, B. S., & McDonough, C. C. (1989). Shift-Share Analysis: The International Dimension. *Growth and Change*, 20(3), 80–88. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2257.1989.tb00497.x>
- Sirakaya, E., Uysal, M., & Toepper, L. (1995). Measuring Tourism Performance Using a Shift-Share Analysis: The Case of South Carolina. *Journal of Travel Research*, 34(2), 55–61. <https://doi.org/10.1177/004728759503400211>
- Territorial Agenda 2030. (2020). *Territorial Agenda 2030 – A Future for All Places*. European Union. https://territorialagenda.eu/wp-content/uploads/TA2030_jun2021_en.pdf
- Trinajstić, M., Nizic, M., & Rudan, E. (2019). Analysis of Eastern Croatia Regional Growth, Shift-Share Analysis. In M. Leko Šimić & B. Crnković (Eds.), *8th International Scientific Symposium Economy of Eastern Croatia – Vision and Growth* (pp. 250–258). Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics.
- Halebić, J., & Merdić, A. (2019). Shift-Share Employment Analysis of Cantons in the Federation of Bosnia and Herzegovina. *BH Ekonomski Forum*, 10(1), Article 1.
- Holden, D. R., Nairn, A. G. M., & Swales, J. K. (1989). Shift-Share Analysis of Regional Growth and Policy: A Critique. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 51(1), 15–34. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0084.1989.mp51001002.x>
- Čavrak, V. (2012). Shift-share analiza županija Republike Hrvatske. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu*, 10(2), 79–96.
- Wadley, D., & Smith, P. (2003). Straightening Up Shift-Share Analysis. *The Annals of Regional Science*, 37(2), 259–261. <https://doi.org/10.1007/s001680300124>

Примљено / Received: 04. 08. 2023.
Исправљено / Revised: 22. 08. 2023.
Прихваћено / Accepted: 30. 08. 2023.